

ZOALS MIJN GOEDE VADER ZEI...

Marten Toonder

Zoals mijn goede vader zei...

Alle verhalen van
Olivier B. Bommel
en Tom Poes

2018

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Zoals mijn goede vader zei... kwam tot stand onder auspiciën van de Stichting Het Toonder Auteursrecht, in samenwerking met Uitgeverij De Bezige Bij en *NRC Handelsblad*. Deze uitgave maakt deel uit van de reeks *Alle verhalen van Olivier B. Bommel en Tom Poes*. Dit is deel 20 van in totaal 60 banden. Met deze uitgave krijgen de verhalen hun definitieve vorm. Alle illustraties zijn gedigitaliseerd en waar nodig gerestaureerd, en de teksten zijn gecorrigeerd op inconsequenties en taalfouten. De basis voor de teksten vormt de laatste Bezige Bij-uitgave waar Marten Toonder als auteur nog bij betrokken is geweest. De verhaalinleidingen zijn geschreven door Toonder-biograaf Wim Hazeu.

Copyright © 2018 Stichting Het Toonder Auteursrecht
Omslagontwerp Studio Jan de Boer
Omslagillustraties Wil Raymakers naar Marten Toonder
Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge
Zetwerk Aard Bakker
Digitale bewerking Toonder Compagnie
Druk Zalsman, Zwolle
ISBN 978 94 031 0420 1
NUR 301

debezigebij.nl

Inhoud

7
Heer Bommel en de wezelkennis

77
Tom Poes en het boze oog

133
Tom Poes en de niks

Heer Bommel en de wezelkennis

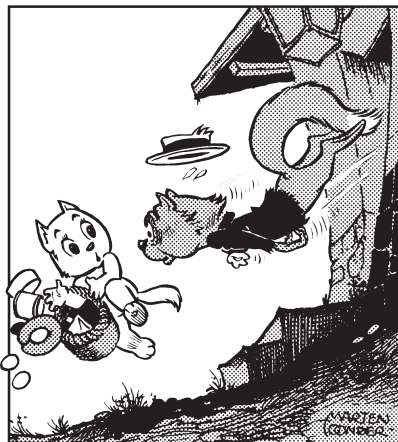
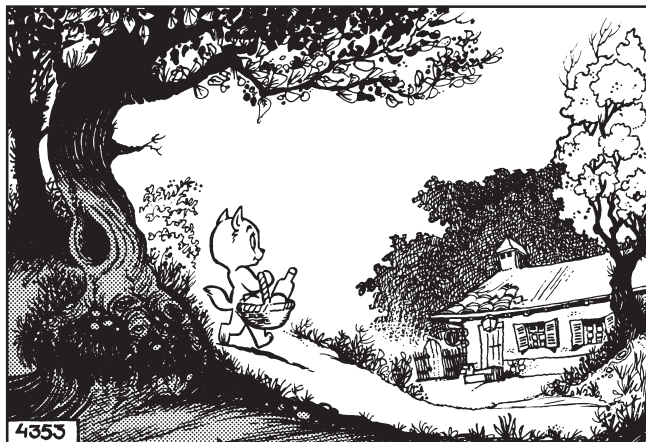
Oplichterij is een veelvoorkomend verschijnsel in de verhalen van Marten Toonder. Hoe komt het dat oplichters, klaplopers en vleiers zomaar hun gang kunnen gaan, vroeg hij zich met heer Bommel af. Het is de wezel in ons die zij weten aan te spreken. Niemand heeft daar in dit verhaal meer kennis van dan Edelhart Wezel: 'De maatschappij is op angst gebouwd.' De wezel is het symbool van angst, sluwheid en jacht. De kennis van de wezelnatuur keert zich uiteindelijk tegen Edelhart zelf. Hij wordt tegen zijn zin commandant van het vergeten garnizoen op fort Gruwelsteen.

Hier greep Toonder zijn kans om de draak met het militarisme te steken, zoals hij dat eerder deed in *Heer Bommel en de achtgever*.

Het karakter en optreden van Edelhart Wezel zijn bijna identiek aan dat van Joris Goedbloed als 'graaf Edelhardt' in het verhaal *Tom Poes en de talisman*.

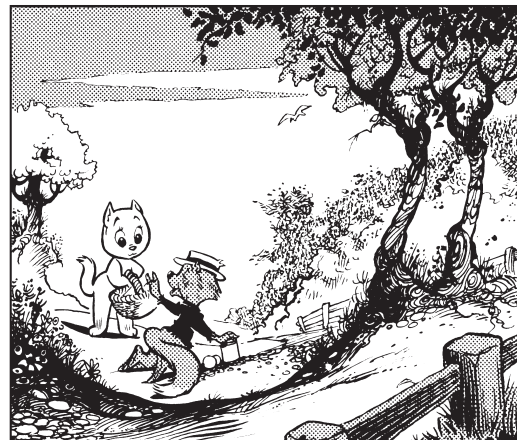
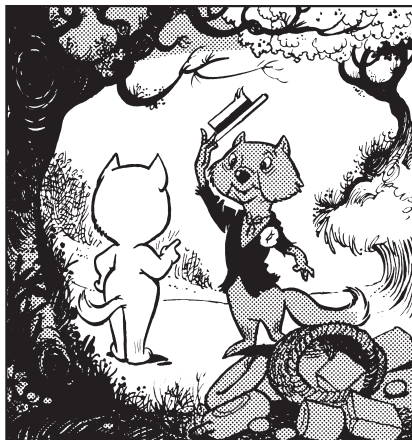
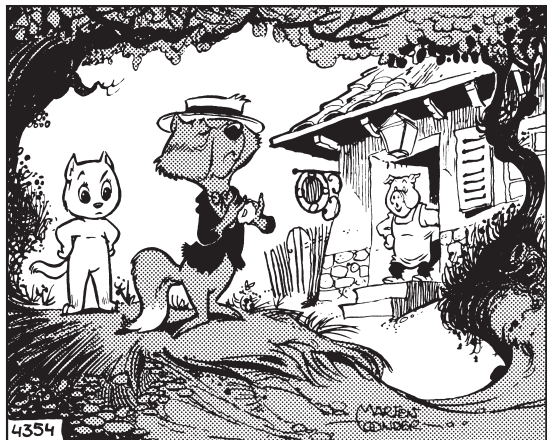
Wim Hazeu, schrijver van de biografie van Marten Toonder

Dit is het 95ste avontuur van heer Bommel en Tom Poes. De stroken hebben de nummers 4353-4420. Het verscheen voor het eerst in *NRC Handelsblad* van 31 juli 1961 tot en met 17 oktober 1961. Bij De Bezige Bij werd dit verhaal eerder gepubliceerd in de bundel *Verzin toch eens een list* (1973). Bij Uitgeverij Panda verscheen het in deel 19 van de reeks *Heer Bommel: volledige werken: de dagbladpublicaties* (1995).

Op een middag keerde Tom Poes huiswaarts met een mand vol boodschappen die hij in de stad gedaan had. Hij repte zich, want het was al vijf uur en de kruidenworst die zich tussen zijn aankopen bevond, deed hem naar zijn avondeten verlangen. Al voortstappende naderde hij de herberg De Vreedzame Jager, een uitspanning die zich even buiten Rommeldam bevond en die bekend was om haar rust en de vriendelijke bediening. Maar bij het passeren bemerkte Tom Poes dat ook hier het ruwe leven zijn tol eiste. Want daarbinnen klonken luide stemmen en voordat hij erop verdacht was, werd de deur opengerukt om doorgang te verlenen aan een vreemdeling. Het was een tengere gedaante die met zo'n kracht op straat werd gezet, dat Tom Poes zijn mand liet vallen.

Nu verscheen ook de waard in de deuropening.
'Maak dat je wegkomt!' riep de anders zo rustige ondernemer met overslaande stem. 'Mijn beste kamer huren, aanmerkingen maken op het eten, de dure meneer uithangen en dan niet betalen!'
De gast richtte zich op tussen de boodschappen en zette voorzichtig zijn hoed op.
'Hoe pijnlijk is deze grofheid,' prevelde hij, met een zijdelingse blik op Tom Poes. 'Welk een stuitend voorbeeld voor jongeren. Geen wonder dat de beschaving ten einde spoedt.'
'Vort!' krijste de herbergier. 'Als je binnen tien tellen niet uit het gezicht bent, bel ik de politie!'

10 De vreemdeling kwam overeind en trok zorgvuldig zijn rozet in het knoopsgat terug.

‘Ik ben uitzonderlijk ontevreden over dit hotel,’ verklaarde hij. ‘Het eten was slecht en de bediening is lomp. Ik wens hier geen minuut langer te blijven.’

De eigenaar stond enkele ogenblikken sprakeloos. Toen liep hij rood aan en spoedde zich naar binnen om op te gaan bellen. De gast wachtte tot de echo’s van de dichtknallende deur verstorven waren. Daarop wendde hij zich tot Tom Poes en lichtte de hoed.

‘Mijn naam is Van Wezel,’ zo sprak hij. ‘Edelhart van Wezel. Aanvaard mijn verontschuldigen voor het treffen van uw mand. De schuld lag weliswaar bij de ruwe ondernemer van dit hotelbedrijf, maar gij zijt de dupe. Veroorloof mij u behulpzaam te zijn bij het inpakken van uw aankopen.’

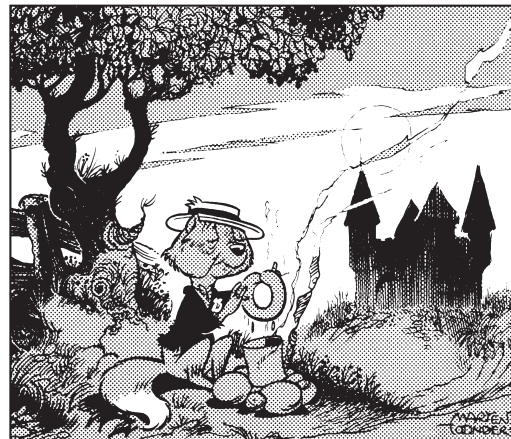
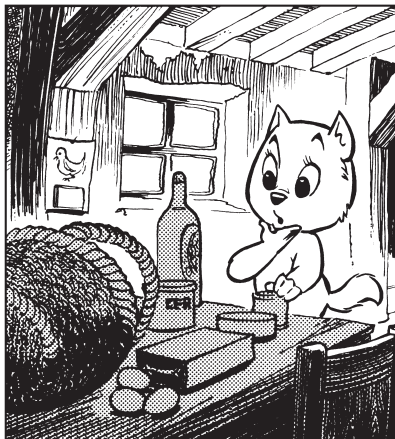
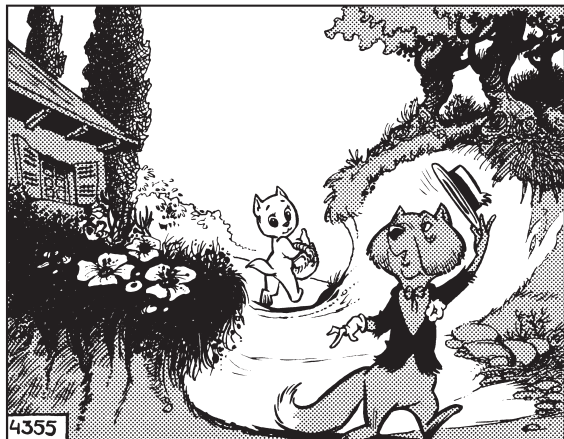
Zo pratende bukte hij zich en begon de boodschappen die uit het mandje gevallen waren op te rapen.

‘Waarom was die herbergier zo boos?’ vroeg Tom Poes.

‘Ach, een belachelijk misverstand,’ hernam de heer Wezel. ‘Door vergeetachtigheid heb ik verzuimd geldmiddelen bij mij te steken en daarom vroeg ik hem de rekening naar mijn huisadres te zenden. Dat is alles!’

‘Hm,’ zei Tom Poes. Hij wierp een blik op de rafels die het colbert van de ander ontsierden en dacht er het zijne van.

‘Dank u voor uw meegevoel,’ vervolgde de vreemdeling, zich oprichtend. ‘Hier zijn uw doperwtten. Vergun mij thans afscheid te nemen.’

Tom Poes pakte zijn mand weer op en de heer Wezel nam afscheid. ‘Het ga u goed,’ sprak hij. ‘Ik wil dit achtergebleven gebied, waar men blijkbaar het kredietwezen nog niet kent, zo spoedig mogelijk verlaten. Het is een bittere herinnering die ik meeneem, maar uw warm medeleven zal ik dankbaar gedenken.’

Met deze woorden stapte hij snel heen en Tom Poes vervolgde zijn wandeling naar huis.

Wat een praatjesmaker, dacht hij. Natuurlijk een doodgewone zwerver die door bedrog aan de kost probeert te komen. Maar daar loop ik niet in, hoor.

Helaas, toen hij thuiskwam en zijn boodschappen uitpakte, merkte hij dat de kruidenworst ontbrak.

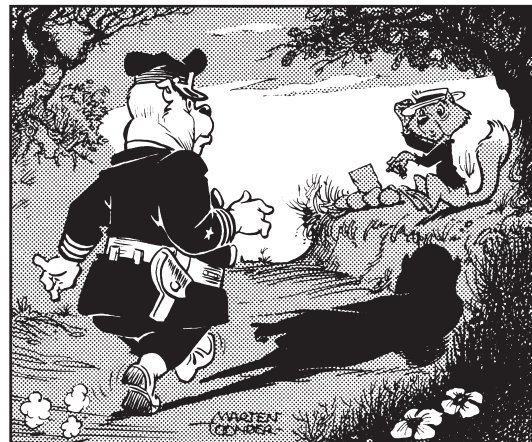
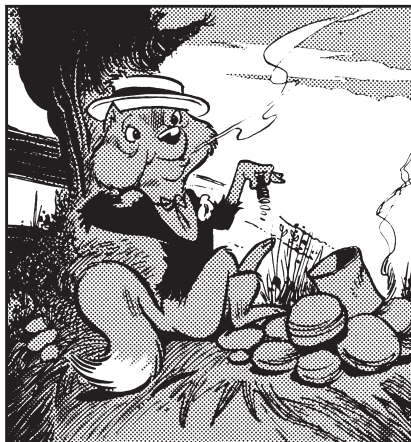
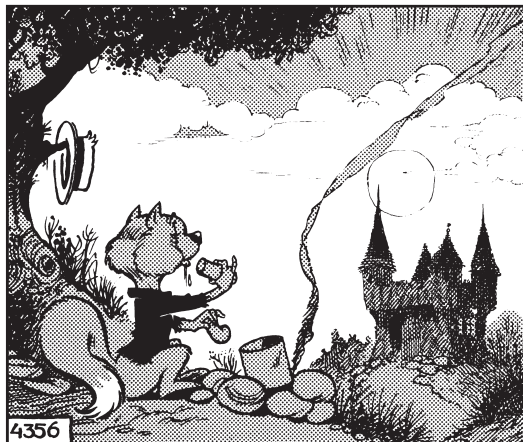
De vreemdeling had zich intussen voortgespoed, totdat hij een met

mos begroeide heuvel bereikte. Daar maakte hij het zich gemakkelijk onder een boom en legde een klein vuurtje aan, waarboven hij in een conservenblikje een smakelijke worst kookte.

‘Ach,’ prevelde hij, ‘hoe betreur ik het gemis aan eetgerief en een servet. Het is wel ver met mij gekomen...’

Zuchtend beet hij in het sappige voedsel en begon langzaam te kauwen.

‘Niets rest mij meer dan mijn wezelkennis,’ hernam hij tot zichzelf. ‘En zelfs die heeft gefaald bij de hoteleigenaar. Zou ik oud worden? Maar komaan, het kon slechter. De worst is voortreffelijk, het uitzicht op dat oude slot prettig en de zonsondergang zelfs fraai te noemen. Ik moet oppassen dat de wezel in mij me niet tot zwartgallige gedachten voert.’

- 12 De heer Wezel at zijn worst voorzichtig om geen vetspatten op zijn kleding te krijgen en stak daarna een sigarenpeukje op.

Het wordt tijd dat ik aan mijn toekomst ga denken, dacht hij. Ach, had ik vroeger maar beter opgepast, dan had ik hier niet gezeten; be-rooid en verlaten...

Hij zuchtte en wierp een blik op het slot in de verte, waar nu de eerste lichtjes aangingen.

‘Ja, ja,’ hernam hij, ‘het is de wezel in ons die ons tot zwakheid drijft. Wie kan dat beter weten dan ik? Maar iedereen heeft de wezel in zich en met enig overleg kan een geoefend wezelkenner daar gebruik van maken.’

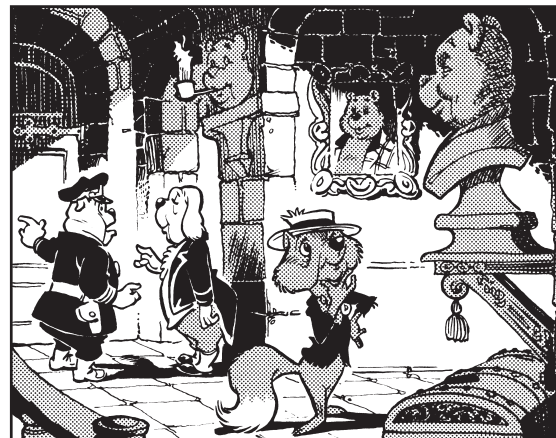
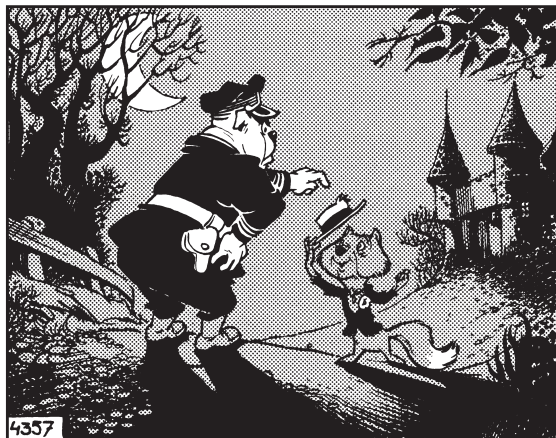
Op dat moment werd hij gestoord door knerpende voetstappen op

het pad achter hem – en toen hij zich verrast omwende, werd hij een donkere gedaante gewaar die dreigend naderde.

Het was commissaris Bulle Bas, die telefonisch door de herbergier gewaarschuwd was.

‘Juist,’ sprak de politiechef donker. ‘Daar heb ik je. Landloperij op het terrein van Bommelstein, huh? Jij bent de zwerver die zonder betalen in hotel De Vreedzame Jager heeft gelogeed! Spreek het maar niet tegen. Je uiterlijk klopt!’

‘Uiterlijk?’ herhaalde de ander. ‘Het moet de wezel in mij zijn die u bedoelt, agent. En wat bedoelt u met landloperij? Mag men hier in de buurt niet van het uitzicht genieten?’

‘Praatjes!’ snauwde de heer Bas. ‘Je zit hier onbevoegd te kamperen op het terrein van Bommelstein – en hier in de gemeente houden we niet van zwervers. Mee naar het bureau!’

De tengere vreemdeling wierp een blik op het bouwwerk dat duister in het maanlicht stond.

‘Bommelstein,’ mompelde hij. Daarop stond hij op en nam zijn hoed af.

‘Het is in orde, agent,’ sprak hij. ‘Ik ben een gast van de kasteelheer en ik heb mijn diner op het gazon gebruikt. Edelhart van Wezel is mijn naam.’

‘Dat is sterk,’ hernam de politiechef geprikkeld. ‘Je bent een brutale! Maar dit geval is gemakkelijk uit te zoeken; kom mee! En als de

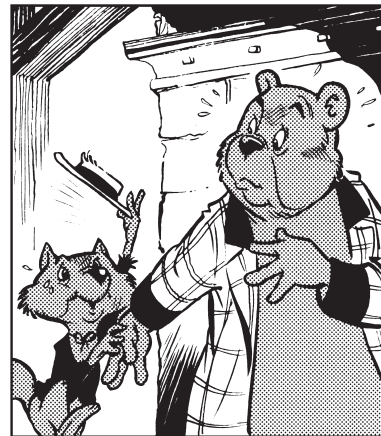
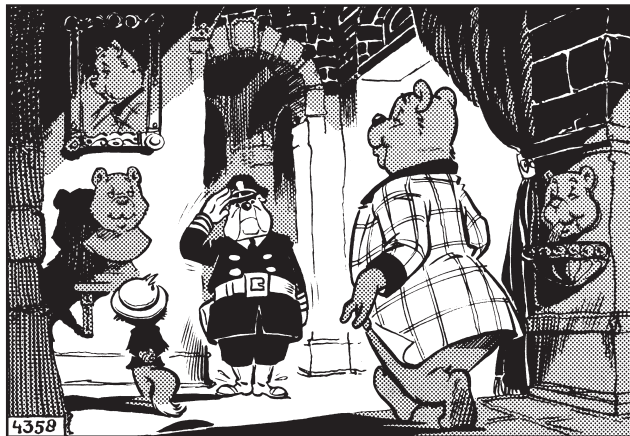
heer Bommel je niet kent, ben je nog niet gelukkig!’

‘Gelukkig?’ herhaalde de ander binnensmonds. ‘Dat zou te veel gevraagd zijn. De wezel in ons staat het geluk in de weg.’

Maar hij was verstandig genoeg om geen tegenwerpingen te maken en hij liep wat bedremmeld met de commissaris mee.

‘Ik zou misschien kunnen vluchten,’ overlegde hij. ‘Maar beter is het om op mijn wezelkennis te vertrouwen. Als ik nu maar wist wat voor iemand de eigenaar van Bommelstein is en wat zijn zwakke plekken zijn...’

Nu, dat bleek hem al spoedig. Toen de bediende hen binnen had gelaten, bevond hij zich in een ruime hal die versierd was met portretten en borstbeelden, en de heer Wezel glimlachte opgelucht.

- 14 Ik tref het, dacht hij. De bewoner van dit slot tracht zich te handhaven met allerlei kopieën van zichzelf. Een gemakkelijk geval voor een wezelkennner als ik. Mijn gedragslijn is duidelijk.
- Op dat moment werd er een deur geopend en nu trad de kasteelheer nader.
- ‘Hallo, Bas!’ zo riep hij monter. ‘Wat is er met die zwerver waar Joost me van vertelde?’
- ‘Het gaat over deze persoon,’ zei de commissaris gewichtig. Hij wees op de plek waar zijn arrestant zich zo-even bevonden had. Doch deze was reeds met uitgebreide armen op heer Bommel toegesnel.
- ‘Neef!’ riep hij ontroerd uit. ‘Wat lijkt je sprekend op de oude graaf!’

Trek voor trek het portret boven de schouw van ons stamslot!’

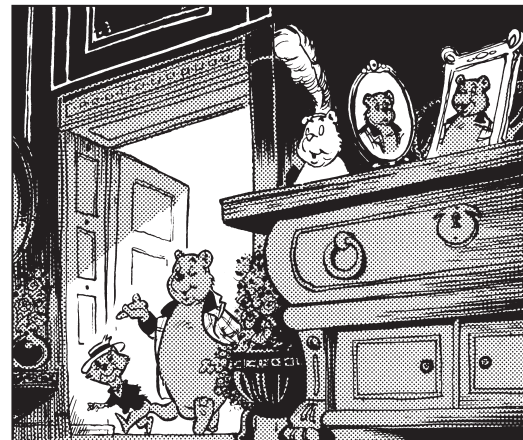
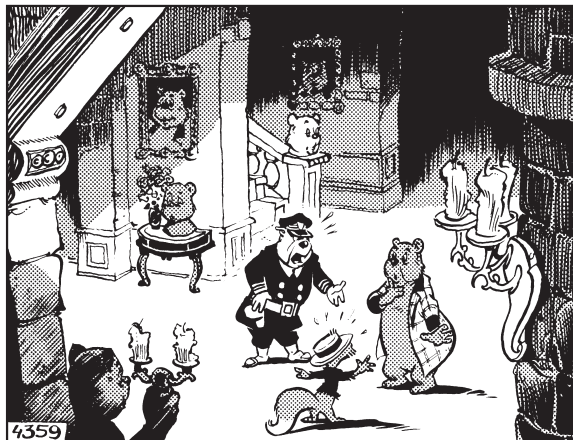
‘Huh?’ vroeg heer Ollie onthutst.

‘Deze figuur beweert dat hij een gast van je is,’ hernam de commissaris. ‘Ik trof hem aan...’

‘Het blauwe bloed verloochent zich niet!’ riep de heer Wezel opgetogen. ‘Zelfs niet in de zijtakken van de familie. Ik ben blij dat de douairière me naar Bommelstein afgevaardigd heeft. “Daar moet nog een ver familielid van ons wonen, Edelhart,” zei ze. En ze heeft zich niet vergist.’

‘Doerière?’ herhaalde heer Bommel zonder begrip.

‘Tante Arsenia,’ verduidelijkte de ander. ‘Je weet wel.’

De commissaris betrok meer en meer, terwijl hij vergeefs de woordenstroom van zijn arrestant trachtte te stuiten.

‘Ik kom...’ begon hij.

‘Het was laatst op een galadiner,’ sprak Edelhart Wezel op bewogen toon. ‘De hele familie was op het stamslot. Je had erbij moeten zijn, neef!’

‘Een ogenblikje,’ snauwde de politiechef. ‘Deze figuur zat op...’

‘Ik zat op de stoel van neef Eustacius,’ hernam de ander. ‘Dat was een hele consternatie, ja, ja! Hij is zo trots op zijn wapenschild. Een veld van azuur, terwijl het mijne keel is, zoals je weet. Nu, toen zei de douairière...’

‘Hij zei dat hij je gast is,’ vervolgde de commissaris vermoeid. ‘Ik heb hem...’

‘Zou je deze agent willen wegzenden?’ vroeg de heer Wezel gehin-

derd. ‘Hij stoort ons gesprek zo, vind je niet?’

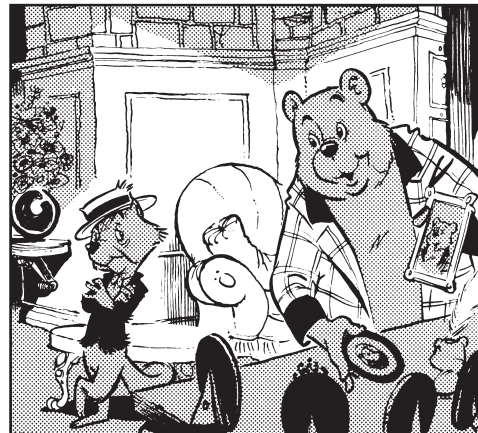
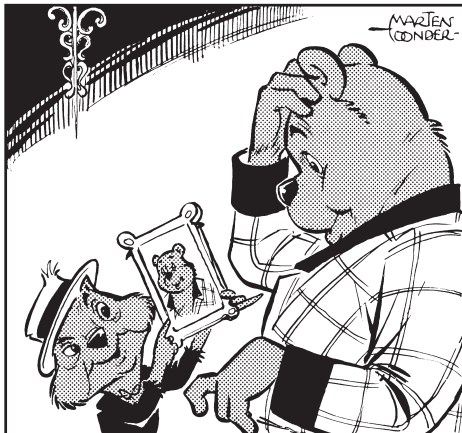
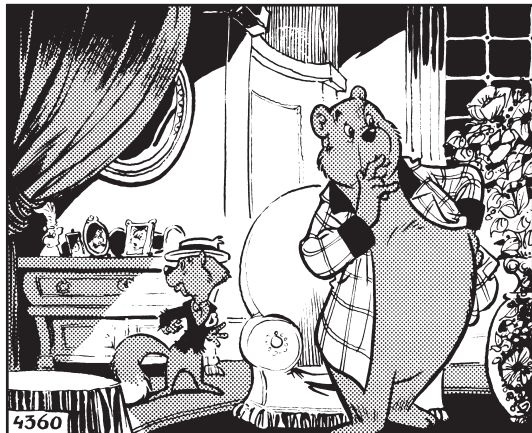
Heer Bommel moest dit toegeven. De beweringen van zijn onverwachte bezoeker hadden hem aangenaam getroffen en daarom liet hij de commissaris gaan.

‘Het is in orde, Bas,’ zei hij. ‘Je ziet toch dat deze heer mij kent? Ik bedoel, hij is familie en dus ken ik hem, als je begrijpt wat ik bedoel.’

‘Het is helemaal niet in orde,’ gromde de politiechef, terwijl hij verontwaardigd wegstampte. ‘Maar ik heb mijn plicht gedaan. Als het misloopt, hoef je op mij niet te rekenen.’

Heer Ollie hoorde deze sombere woorden echter niet meer. Hij had de deur gesloten en ging zijn gast voor naar de kamer.

‘Kom binnen eh... neef,’ zei hij. ‘Hoe zei je ook weer dat je heette? Ik kan zo moeilijk namen onthouden.’

16 'Mijn naam,' sprak de vreemdeling, 'is Edelhart van Wezel – je weet wel: de rechte tak. De Bommels komen daar later in, hoewel jij sprekend de trekken van de oude graaf hebt, neef!'

'O, heb ik? Werkelijk?' vroeg heer Ollie gestreeld. 'Ik wist er niets van, van die familie, bedoel ik.'

De ander zuchtte.

'Er zijn veel oude papieren zoekgeraakt toen het stamslot instortte,' verklaarde hij. 'Maar voor mij is er geen twijfel. De familieneus, die fiere houding, die nobele...'

'Maar we lijken toch niet helemaal op elkaar,' zei heer Bommel, een beetje onzeker.

'De Wezel in jou is meer verborgen,' hernam Edelhart. 'Jij vertoont zuiver de mannelijke lijn, net als mijn vader. Wacht, ik zal je een foto van hem laten zien...'

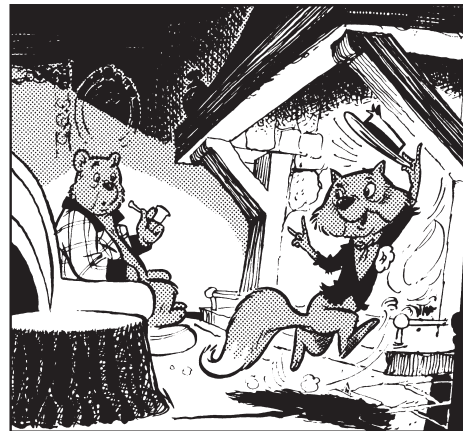
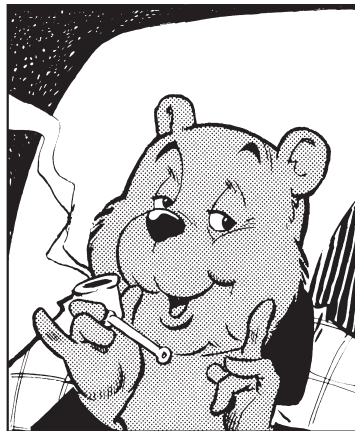
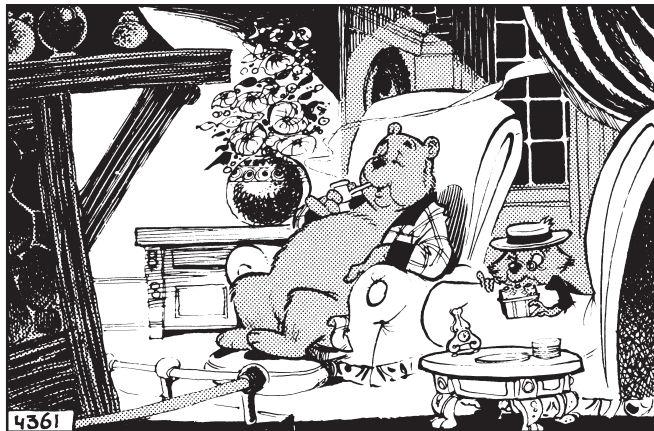
Met deze woorden haalde hij vanachter zijn rug een portretje tevoorschijn en hield dat zijn gastheer voor. Deze slaakte een verraste kreet.

'Hoe is het mogelijk!' zo riep hij uit. 'Sprekend! Precies zo'n foto heb ik van mezelf laten maken. Kijk, ik zal hem er eens naast houden... Wacht even... Waar is dat ding nu?'

Zo sprekende rommelde hij opgewonden op een kastje dat zich achter zijn gast bevond en waarop hij menig portret bewaarde. Vergeefs echter; de foto die hij zocht, was er niet.

'Vervelend is dat nu,' klaagde heer Ollie. 'Hij hoort hier te staan. Joost moest de dingen niet verzetten als hij schoonmaakt.'

'Ach, laat maar,' zei de ander verveeld. 'Er zijn voor mij werkelijk geen bewijzen meer nodig voor onze familieband, neef.'

Heer Bommel schoof een stoel aan.

‘Ga toch zitten,’ sprak hij, terwijl hij in zijn eigen mollige fauteuil plaatsnam en een pijp opstak.

‘Weet je,’ vervolgde hij, ‘ik zit er echt van te kijken. Van die onverwachte familie, bedoel ik. Van Wezel, zei je? Een graaf, hè? Ach, ik heb altijd geweten dat ik zoiets in me had...’

‘Natuurlijk,’ gaf zijn gast toe. ‘De wezel in ons verloochent zich niet!’

Zo sprekende nam hij een gouden aansteker van het tafeltje en bekeek die opletend door een loep.

‘Achttien karaats,’ mompelde hij. ‘Eh... de familie, bedoel ik. Tusen haakjes, neef, heb je een testament?’

‘Een testament?’ herhaalde heer Ollie glimlachend. ‘Nee, hoor. Eén keer heb ik een testament gemaakt ten gunste van een onwaardige.

Een schurk die zich niet ontzag om het daarna op mijn leven te munten, als je begrijpt wat ik bedoel. Daar begin ik niet meer aan.’

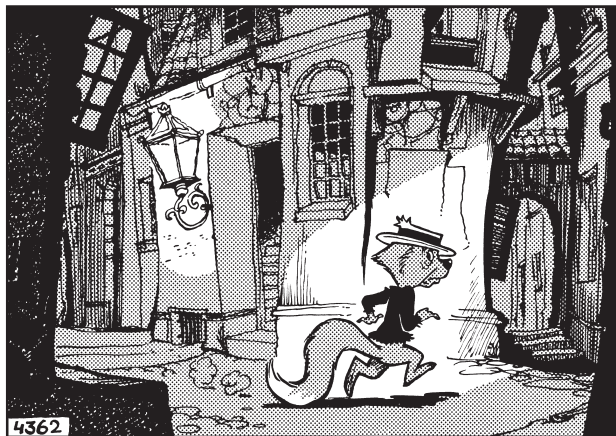
Een ogenblik scheen het dat Edelhart betrok. Doch toen sprong hij op en trok zijn jas recht.

‘Je hebt gelijk,’ sprak hij. ‘De wezel in ons wordt maar al te gemakkelijk het slachtoffer van bedrog. Kom, ik moet nog enkele zaken regelen; het is al laat.’

‘Ga je al weer weg?’ vroeg heer Bommel teleurgesteld. ‘Wat jammer, het was net zo gezellig en ik had graag nog wat over mijn familie gehoord.’

‘Morgen,’ beloofde de ander. ‘Ik zal mijn secretaris opdracht geven de stamboom haarfijn uit te pluizen.’

Na deze woorden nam hij afscheid en spoodde zich de deur uit.

18 De goede stad Rommeldam lag stil en verlaten in het nachtelijk duister, doch in een van de straatjes in het oude gedeelte kon men nog een late voetganger waarnemen.

Het was Edelhart Wezel, die zich met grote haast voortspoedde. Hij droeg de hoed diep in de ogen gedrukt en de schichtige blikken die hij om zich heen wierp, verrieden dat hij zich niet op zijn gemak voelde.

‘Het is de wezel in mij,’ prevelde hij. ‘Altijd opgejaagd; altijd angst! Maar dat gaat veranderen. Door mijn wezelkennis zal ik nu eindelijk komen waar ik hoor!’

Met deze duistere woorden schelde hij aan bij een bouwvallig pand dat scheef tussen de huizen hing. Hier woonde een kennis van hem, een zekere Zedekia Zwederkoorn, die enige faam genoot als advocaat van kwade zaken.

‘Wat moet je?’ vroeg de rechtsgeleerde, die met een kaars in de deuropening verscheen. ‘Na twaalven dubbel tarief, dat weet je!’

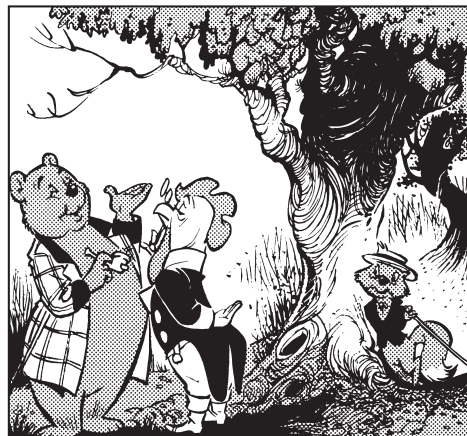
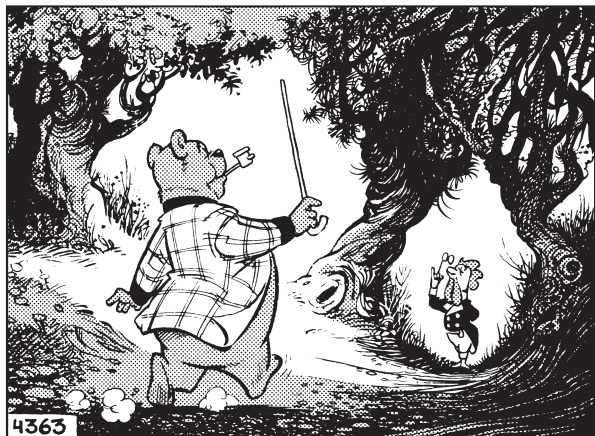
‘Ssst!’ siste zijn bezoeker. ‘Dat geld komt wel goed, als je me helpt. Laat me erin.’

Meester Zwederkoorn trok zich terug en opende een kamerdeur.

‘Ik ben eigenlijk gek,’ gromde hij. ‘Waar ben je, na alle hulp die ik je gegeven heb? Nog steeds in vodden en raggen. En waar is mijn geld?’

‘Kom, kom, niet zo somber,’ sprak zijn cliënt, plaatsnemend. ‘Het loopt weleens tegen, maar ook weleens mee. Ik heb nu een héél aantrekkelijke affaire op het oog die mij er met één slag bovenop zal helpen. Je hoeft er niet veel voor te doen. Luister!’

En daarop begon hij bij het licht van een petroleumlamp een vreemd plan te ontvouwen.

De volgende morgen, na het ontbijt, nam heer Ollie zijn wandelstok ter hand en stapte monter de deur uit.

‘Niets is zo goed voor iemand van mijn stand als een loopje voor de koffie,’ zei hij tot zichzelf. ‘Men komt dan dikwijls hoogstaande lieden tegen waarmee het goed praten is. Kijk, daar loopt bijvoorbeeld de markies De Canteclær!’

Hij hield de pas in en groette de naderende edelman vriendelijk.

‘Ik had gisteravond héél interessant bezoek,’ zei hij. ‘Een onbekend familielid.’

‘Fi donc,’ mompelde de markies. ‘Dat moet heel pijnlijk voor u geweest zijn.’

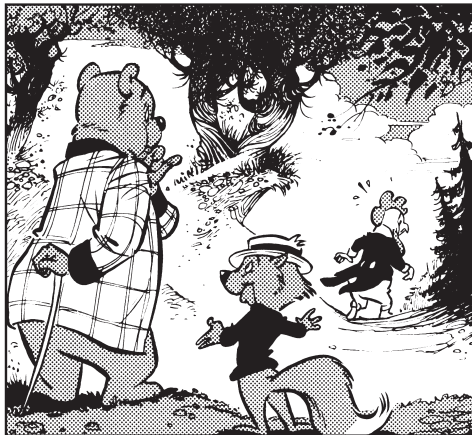
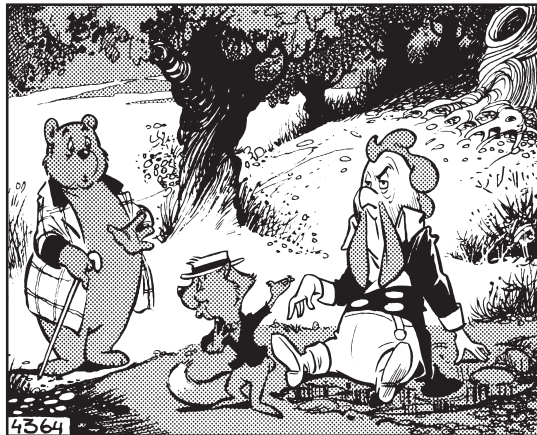
‘Pijnlijk?’ herhaalde heer Bommel verrast. ‘Hoezo? Nee, integendeel. Het was de graaf Van Wezel en het blijkt dat ik een neef van hem

ben. Ik bedoel, ik ben een zijtak en hij is een rechte lijn, als u begrijpt wat ik bedoel. Maar ik lijk precies op de oude graaf. U begrijpt dat het een verrassing voor me was toen ik zijn foto zag. Dezelfde nobele houding, dezelfde familieneus en de edele trekken...’

De edelman hief zijn face-à-main en wierp een koele blik op het gelaat van de ander. Toen trok hij de wenkbrauwen op.

‘Het ontgaat me op welke trekken ge doelt,’ prevelde hij. ‘Overigens raad ik u aan andere tabak te gebruiken, amice. Uw pijp riekt kwalijk. Goedemorgen.’

Na deze woorden wendde hij zich om en hervatte zijn wandeling. Doch bij het passeren van een boomwortel struikelde hij over een tak die daar dwars over de weg gestoken was, en met een verschrikte uitroep stortte hij onzacht ter aarde.

20 'Arme sukkelaar!' riep iemand vanachter de boom en daar sprong Edelhart Wezel ontdaan tevoorschijn.

'Ach, wat spijt me dat nu!' riep het ventje uit. 'Het was mijn schuld; ik lette niet goed op met die tak. Ik had moeten weten dat sommige figuren zich struikelend en tobbed voortbewegen.'

De edelman richtte zich langzaam op.

'Parbleu!' mompelde hij. 'Dit is een affront!'

'Zo is het niet bedoeld, mijn waarde,' hernam de ander. 'Het was een ongelukje. Maar ik begrijp dat je het vervelend vindt. Geef deze arme zwerver een kwartje, neef, dan is de zaak uit de wereld.'

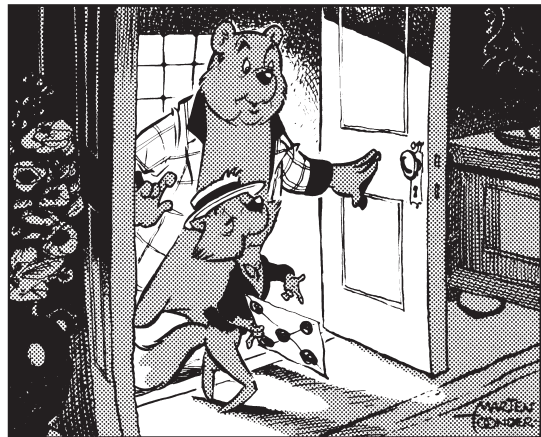
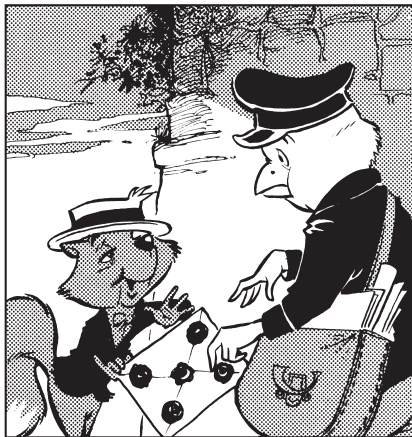
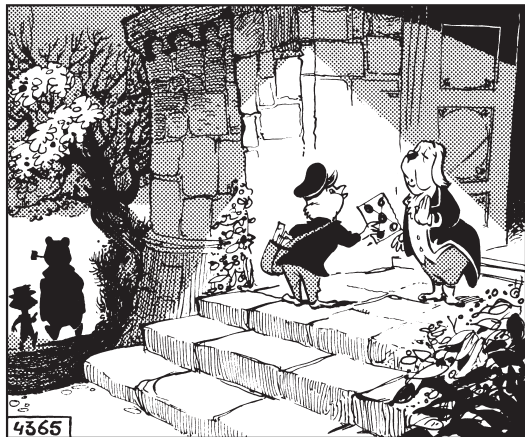
De markies stond op. Hij was geheel rood aangelopen, en het scheen dat hij iets wilde zeggen. Doch in plaats daarvan slikte hij moeilijk en liep met stijve passen weg.

Heer Bommel, die al die tijd op de achtergrond had staan toekijken, trad nu naderbij.

'Net goed!' hoorde men hem prevelen. 'Het is zonde dat ik het zeg, maar dat met die tak had ik zelf willen doen – als je begrijpt wat ik bedoel.'

'Had het dan gedaan!' riep Edelhart uit. 'Onze familie laat zich niet befratsen, neef. Je bent te zacht, vrees ik!'

'Oho! Vergis je niet!' zei heer Ollie. 'De toorn van een heer kan vreselijk zijn. Ik ben voor geen kleintje vervaard, hoor – al ben ik dan ook een zijtak. Kom, laten we naar Bommelstein gaan. Joost zal de koffie nu wel klaar hebben en je verdient een kopje.'

Toen heer Bommel en zijn gast Bommelstein naderden, zagen zij daar de postbode staan. Deze had een zwaar gezegelde brief in de hand die hij Joost wilde geven, maar de bediende weigerde het stuk.

‘Excuseer,’ sprak hij. ‘Dit is de woning van heer Olivier B. Bommel. Edelhart, graaf Van Wezel is hier onbekend.’

‘Het adres is anders duidelijk,’ zei de postbeambte. ‘En het is een belangrijke brief, lijkt me. Zo zie je ze tegenwoordig niet veel meer. Aangetekend, per expresse, met zegels en lakken...’

‘Het is in orde!’ riep Edelhart, nader snellend. ‘Dit schrijven is aan mij gericht; geef maar hier, goede vriend!’

Hij greep de enveloppe en wierp een blik op de naam van de afzender.

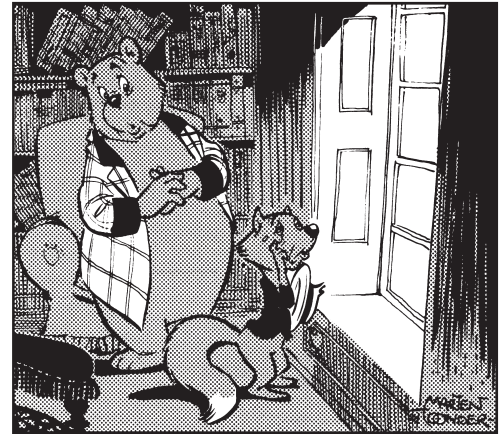
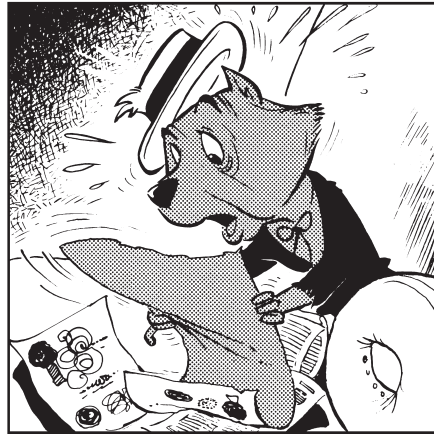
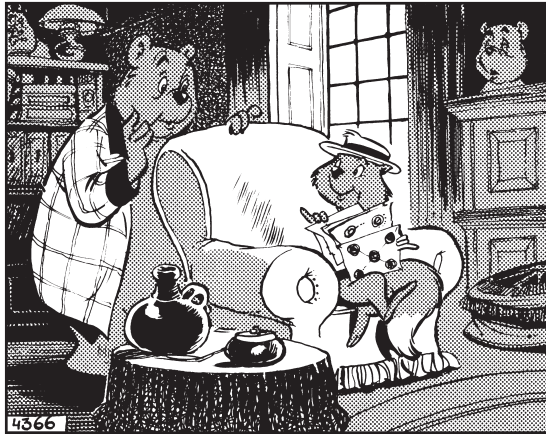
‘Juist,’ mompelde hij. ‘Meester doctor Z. Zwederkoorn; dat is mijn

zaakwaarnemer. Dit zijn de documenten die ik verwachtte. Ga mee naar binnen, neef, dan zal ik je de stamboom tonen.’

Heer Ollie was diep onder de indruk. Hij gaf Joost opdracht om voor de ontvangst te tekenen en volgde daarna zijn gast opgewonden naar de studeerkamer.

‘Maak open, neef!’ riep hij uit. ‘Ik ben vreselijk benieuwd naar die stamboom.’

‘Ja, ja,’ gaf de ander toe, maar zijn stem klonk een beetje mat. ‘Ook ik ben benieuwd, want je gelijkenis met de oude graaf is nu wel trefend, maar je houding tegenover die markies was wezelachtig, mijn waarde. Ik twijfel... En daarom ben ik blij dat ik mijn secretaris de hele familierelatie heb laten uitzoeken. Nu krijgen we zekerheid!’

22 Edelhart Wezel ging in een fauteuil zitten en verbrak de zegels.

‘We zullen zien, we zullen zien,’ prevelde hij, terwijl hij een aantal documenten uit de enveloppe trok. Heer Ollie keek wat bedrukt naar de stempels en de handtekeningen.

‘Nu ja, die markies,’ zei hij zwakjes. ‘Iedereen weet dat ik eh... Mijn moed is bekend, bedoel ik... Wanneer je me niet had tegengehouden, zou ik... Ik bedoel dat de markies eh... Maar wat is er!’

Deze vraag was begrijpelijk, want zijn gast had een uitroep geslaakt en staarde met grote ogen naar een van de papieren.

‘Het gaat verder dan ik dacht,’ mompelde hij met bleke lippen. ‘Veel v-verder...’

‘Hoezo?’ vroeg heer Bommel ademloos. ‘Ben ik geen familie?’

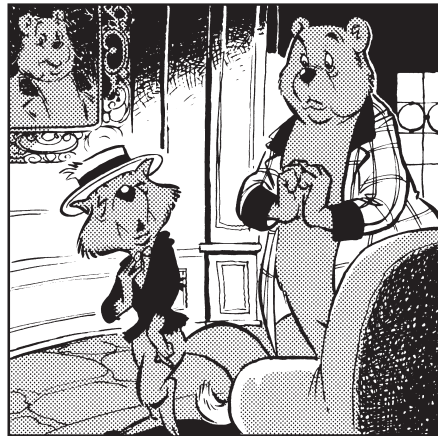
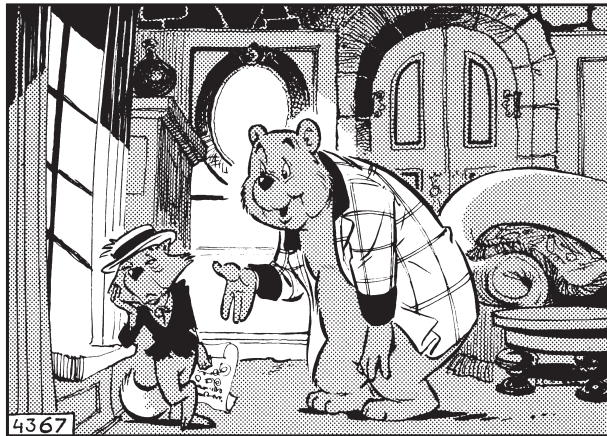
‘Je bent familie,’ gaf de ander toe. ‘Dat niet alleen, je bent zelfs van de hoofdtek! Uit deze documenten blijkt dat het grafelijk slot, de domeinen en de aanpalende heerlijkheden...’

‘Ja, ja, wat is daarmee?’ drong heer Ollie zenuwachtig aan.

‘Dat alles is niet van mij!’ riep Edelhart uit. ‘Jij bent de rechtmatige erfgenaam in rechte lijn – en niet ik!’

Hij stond op en liep gebroken naar het venster om een traan weg te pinken.

‘N-neem me n-niet kwalijk,’ stamelde hij. ‘Ik moet me even herstellen. Dit komt erg onverwachts.’

‘Alles moet ik aan je overdragen,’ vervolgde de heer Wezel schreiend. ‘Het slot waar mijn wiegie heeft gestaan; de landerijen en de wouden, waar ik als knaap heb rondgedwaald; het familiekapitaal en de juwelen... alles. Het is hard, neef!’

‘J-ja,’ gaf heer Bommel toe. ‘Dat vind ik ook. Maar het hoeft immers niet? Het is natuurlijk prettig dat ik een rechte tak ben. Ik heb altijd geweten dat ik een graaf of zoiets in me had, als je begrijpt wat ik bedoel. Maar ik wil je wiegie en je wouden niet hebben, hoor. Geld speelt immers geen rol?’

‘Je bent heel edelmoedig,’ zei de ander geroerd. Hij droogde zijn tranen en richtte zich op.

‘Een echte familietrek,’ vervolgde hij. ‘Maar niet alleen edelmoedigheid en stoutmoedigheid zijn eigenschappen van de familie, waarde neef. Ook eerlijkheid is dat!’

‘Natuurlijk,’ beaamde heer Ollie haastig. ‘Kom, ik zal Joost vragen waar de koffie blijft.’

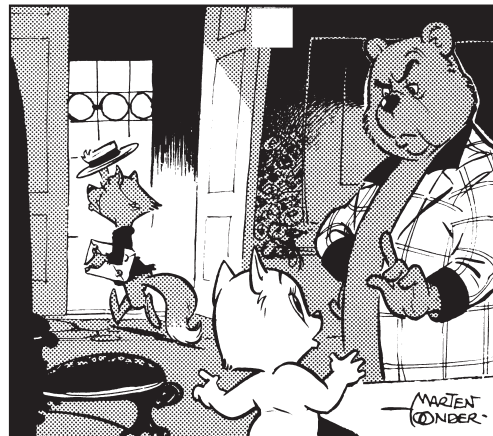
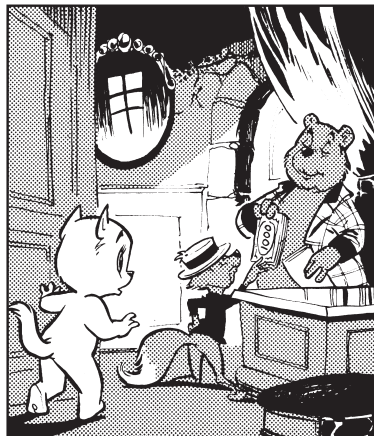
‘En daarom,’ hernam Edelhart, ‘weet ik wat mij te doen staat.’

Zo sprekende zette hij zich aan de tafel en plaatste zijn handtekening op een van de papieren.

‘Door deze signatuur worden alle grafelijke goederen bij je bezittingen gevoegd,’ verklaarde hij met een dappere glimlach. ‘Beheer ze als een echte Wezel, neef. Zorg dat onze voorvaders trots op je kunnen zijn.’

‘Ja... v-vanzelf,’ stamelde heer Bommel ontroerd. ‘Ach, als mijn goede vader dit toch had mogen meemaken! Nu ben ik dus een graaf Van Wezel?’

‘Zo kun je je voortaan noemen,’ zei de ander. ‘Je hoeft alleen je handtekening hier nog bij te zetten. Als bewijs dat je de regeling aanvaardt, begrijp je?’

24 Heer Bommel ging aan de tafel zitten en zette met bevende vingers zijn naam onder het document.

‘Wie had dat kunnen denken,’ mompelde hij aangedaan. ‘Vandaag is men een heer en een Bommel – en morgen is men een graaf Van Wezel.’

‘Juist,’ zei Edelhart. ‘Het kan verkeren, ook voor mij. Pas wanneer je kinderloos mocht overlijden, vervallen al deze bezittingen weer aan mij als je meest nabije erfgenaam. Maar nu bezit ik niets meer; ik ben geheel berooid. Ach, ik vrees dat ik werk zal moeten zoeken...’

Hij zuchtte zo hartbrekend, dat heer Ollie de tranen in de ogen sprongen.

‘Praat toch niet zó!’ riep hij uit. ‘Beschouw dit huis als het jouwe.’

‘Dat is mooi van je,’ prevelde de ander. ‘Daar herkent men de Wezel

weer aan. Nu, omdat je zo aandringt... Ik had net twintigduizend florijnen van de bank willen halen. Maar mijn bankrekening is ook aan jou toegefallen. Daarom zou het heel prettig zijn als je me dat sommetje zou willen voorschieten.’

Heer Bommel schrok even van het bedrag. Maar hij wilde niet klein zijn en daarom telde hij moeizaam twintig grote banknoten bij elkaar.

Nu wilde het geval dat net op dat moment Tom Poes op bezoek kwam. Hij keek met grote ogen naar de documenten en het geld en hij schudde het hoofd toen de bezoeker fier de deur uit liep.

‘Ik weet niet wat hier gebeurd is,’ zei hij. ‘Maar ik begrijp u niet. Hoe kunt u zoveel geld geven aan de eerste de beste bedrieger?’